LOKALKRAFT
LEADER ÅLAND

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
- Europa investerar i landsbygdsområden
Europeiska havs- och fiskerifonden

INLEDNING

Lokalt ledd utveckling på Åland 2014-2020 genomförs genom två program/EU-fonder:
Leader inom Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2020 (Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling) och **Fiske-Leader** inom Det åländska genomförandet av Finlands operativa program för fiskerinäringen 2014-2020 (Europeiska havs- och fiskerifonden). Föreningen har två lokala utvecklingsstrategier som förvaltas av två lokala aktionsgrupper. Besökskontoret finns på Ålands Landsbygdscentrum i Jomala, mitt på Åland, där nu alla gröna och blå näringar finns representerade.

Under 2019 har projektlotsar anlitats, marknadsförings- och nätverksarbetet utökats och ansökningstrycket varit stort. I slutet av 2019 hade sammanlagt 73 projekt beviljats stöd under hela programperioden. Projekten har till största del varit kopplade till natur & miljö, bland annat fiskevårdsåtgärder, skapande av naturbeten, våtmarker, och andra åtgärder för att öka biologisk mångfald och minska näringsläckage till vattendrag, men även vandringsleder, utsiktstorn och kunskapsprojekt på temat natur- och miljö har beviljats. Utöver det har även projekt som skapar delaktighet och attraktionskraft i närområdet fått stöd, samt projekt för kultur- och fritid. Under 2020 fördelas de sista medlen till projekt.

CAP27 – nästa programperiod
Europeiska kommissionen har utarbetat ett förslag till CAP-strategiförordning enligt vilken i princip alla insatser riktade till jordbruket skall samordnas i en och samma övergripande plan per medlemsstat. Åland har hittills haft ett eget landsbygdsutvecklingsprogram, men från och med nästa programperiod 2021-2027 skall vi alltså ingå i det finska programmet. Den överordnade politiken är kopplad till FN:s mål för hållbar utveckling. Strategin ska främja en motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor för livsmedelstrygghet samt stöda miljövård och klimatåtgärder. Förslaget strävar efter modernisering, innovation, kunskap, digitalisering, förenkling, anpassning till lokala förhållanden samt resultatstyrning. I dagsläget är förordningsförslagen ännu inte antagna, budgeten är öppen och därmed även tidtabellen. Man räknar med åtminstone ett års fördröjning och så länge långtidsbudgeten inte är klar vilken i sin tur varit kopplad till Brexit vill medlemsstaterna inte uttala sig slutligt. Målet är att strategin ska börja gälla fr.o.m. 1.1.2022.

EU:s delfinansiering och den totala budgeten kommer uppskattningsvis att minska med ca 10-14 %. I dagsläget vet vi inte hur eller om detta kommer att påverka Leader på Åland under nästa programperiod, men diskussioner kring att lyfta ut vissa delar ur det åländska programmet, t.ex Leader, har förekommit. Leader är fortfarande är en obligatorisk åtgärd i landsbygdsutvecklingsprogrammet enligt EU, där minst 5 % av delfinansieringen från Europeiska jordbruksfonden skall gå till metoden. Det kan dock innebära att öronmärkningen för Leader uppfylls på medlemsstatsnivå, dvs i fasta Finland och att Åland därför skulle kunna välja att utesluta Leader ur den åländska delen av programmet och eventuellt finansiera metoden med nationell finansiering. Ärendet är ännu öppet och föreningen arbetar för att hålla en aktiv dialog med Ålands landskapsregering.

Styrelsen för Lokalkraft Leader Åland

Tack vare
Lokalkraft Leader Ålands

103 MEDLEMMAR

21 privatpersoner
64 föreningar/organisationer
och alla 16 kommuner

arbetar vi tillsammans med
lokalt ledd utveckling på Åland

STYRELSEN & DE LOKALA AKTIONSGRUPPERNA 2019

Listan nedan illustrerar sammansättningen i de tre grupper som verkar inom Lokalkraft Leader Åland. Under 2019 har Jaana Ojanen varit ordförande och Therese Ling viceordförande för styrelse och LAG. Peter Selander och David Ståhlman har varit ordförande respektive viceordförande för FLAG.

Styrelsen 7 ordinarie ledamöter och 3 suppleanter
Den lokala aktionsgruppen (LAG) 15 personer
Fiskets lokala aktionsgrupp (FLAG) 14 personer

LOKALKRAFT LEADER ÅLANDS STYRELSE OCH AKTIONSGRUPPER 2019

STYRELSE	LAG	FLAG	Namn	Invald t.o.m	Representerar	Sektor	Ytterligare representation
	x		Elina Lindroos	31.12.2020		privat	ungdom
	x		Karin Rosenberg-Brunila	31.12.2020	Ålands Natur & Miljö	tredje	
	x		Marie Snällström	31.12.2020	FUIA	tredje	
	x		Mattias Eriksson	31.12.2020		privat	
x	x		Birgitta Bergman-Jansson	31.12.2019	Ålands stuguthyrarförening	tredje	
x	x		Bo-Erik Sandell	31.12.2019		privat	
x	x		Brage Wilhelms	31.12.2020	Lumparlands kommun	offentl.	
x	x		Tage Eriksson	31.12.2020		privat	
x	x		Therese Ling	31.12.2020		privat	ungdom
1s	x		Björn Gustbee	31.12.2020	Rädda Lumparn	tredje	
ordf	ordf	x	**Jaana Ojanen**	31.12.2019	Ål. 4H distrikt	tredje	
x	x	x	Kristian Packalén	31.12.2019	Kökar kommun	offentl.	
2s	x	x	Airi Pettersson	31.12.2019	Kumlinge kommun	offentl.	
	x	x	Marianne Karlström	31.12.2019	Brändö kommun	offentl.	
	x	x	Maria Svedmark	31.12.2019	Föglö kommun	offentl.	
3s		x	David Ståhlman	31.12.2019		privat	sportfiske
		ordf	**Peter Selander**	31.12.2019		privat	sportfiske
		x	Fredrik Lundberg	31.12.2020	Ålands fiskare	tredje	yrkesfiske
		x	Jan Englund	31.12.2019	Kumlinge fiskelag	tredje	husb.fiske
		x	Lukas Sandberg	31.12.2020		privat	sportfiske
		x	Rikard Sundelin	31.12.2019	EMIL	tredje	sportfiske
		x	Roger Nordlund	31.12.2020		privat	sportfiske
		x	Rosita Broström	31.12.2019	Ål. Fiskodlarförening	tredje	fiskodl.
		x	Sofi Helenius	31.12.2020		privat	husb.fiske

1s: Första suppleant
2s: Andra suppleant
3s: Tredje suppleant

ordf = ordförande
vice o = vice ordförande

STYRELSE	7		REGEL ENLIGT STADGAR	
Tredje	2	29 %	Tredje	representerad
Privata	3	43 %	Privata	representerad
Offentlig	2	29 %	Offentlig	representerad
Kvinnor	3	43 %	Kvinnor	>40%
Män	4	57 %	Män	>40%
Ungdom	1		Ungdom	1 person <30

LAG	15		REGEL ENLIGT STRATEGI	
Tredje	5	33 %	Tredje	>26%
Privata	5	33 %	Privata	>26%
Offentlig	5	33 %	Offentlig	>20%
Kvinnor	9	60 %	Kvinnor	>40%
Män	6	40 %	Män	>40%

FLAG	13		REGEL ENLIGT STRATEGI		
Tredje	4	29 %	Tredje	>26%	minst 2/3
Privata	5	36 %	Privata	>26%	
Offentlig	4	29 %	Offentlig	>20%	
Kvinnor	6	43 %	Kvinnor	>40%	
Män	8	57 %	Män	>40%	
Koppling till fiske/miljö	9	64 %	Betydande del skall ha bakgrund inom yrkes- sport- eller husbehovsfiske, vattenägare, fiskodling eller miljöorganisationer		

MÖTEN

STYRELSE- OCH AKTIONSGRUPPSMÖTEN

	Styrelse	LAG	FLAG	Totalt
Fysiska möten	6	6	4	16
Mailmöten	2	2	1	5
Totalt	8	8	5	21
Deltagare i snitt	5,6 av 7	9,4 av 15	8 av 14	

En skolning planerades äga rum i september 2019 i samband med projektbesök på Enskär, men tillfället sköts upp med anledning av för få antal deltagare. Tidigare år var de lokala aktionsgrupperna uppdelade i arbetsutskott. Arbetsutskotterna gick igenom stödansökningarna innan beslutande möte. För att förkorta beslutsprocessen, minska arbetsbelastningen och aktivera samtliga medlemmar i ansökningarna, togs beslutet att under 2019 väva in arbetsutskottens funktion i gruppen som helhet.

FÖRENINGSMÖTEN

På vårmötet den 29 april 2019 som ägde rum på Ålands Landsbygdscentrum deltog 11 personer. Fredrika Sundberg, Folke Engblom och Lennart Joelsson återvaldes som valberedningskommitté. Förutom stadgeenliga ärenden togs beslut om en strategikorrigering för "Ett hållbart fiske-Åland 2014-2020" samt en driftökning för FLAG. Mötet avslutades med ett besök på Ålands veterantraktorklubbs Leaderfinansierade Lantbruksmuseum.

Den 25 november 2019 deltog 12 personer i Lokalkraft Leader Ålands höstmöte, som hölls på Ålands hotell- och restaurangskola i Mariehamn. Innan mötet besöktes Leader-projektet Segeljakten Alanta i Sjökvarteret.
Budget och verksamhetsplan för 2020 godkändes på mötet. Valberedningen presenterade sitt förslag till sammansättning och fick understöd. 2020 års styrelseordförande Brage Wilhelms, LAG-ordförande Therese Ling och FLAG-ordförande David Ståhlman utseddes .

KONTORET OCH ADMINISTRATION

Lokalkraft Leader Ålands besökskontor finns på Ålands Landsbygdscentrum vid Jomala Gård, tillsammans med ett tiotal andra organisationer inom de blå och gröna landsbygdsnäringarna. Där finns även tillgång till gemensamma mötesutrymmen. Under året har Ålands fiskare, Ålands fiskodlarförening och Ålands naturskola flyttat in i huset. En representant från varje organisation under paraplyet Ålands Landsbygdscentrum ingår i en gemensam ledningsgrupp som delar aktualiteter och diskuterar gemensamma frågor en gång i månaden. Efter att ledande hållbarhetslots Karin Rosenberg-Brunila (bärkraft.ax) höll en workshop i hållbarhetsarbete för organisationerna på Ålands Landsbygdscentrum bestämdes att det första onsdagen i månaden arrangeras en Hållbarhetsfika, som organisationerna turas om att leda. Många goda synergieffekter både vad gäller utveckling av verksamheten, samarbeten, nätverkande och marknadsföring har skett tack vare flytten till Ålands Landsbygdscentrum.

Koordination, administration och rådgivning vad gäller driften av de två utvecklingsstrategierna och aktionsgrupperna utförs av Firma Alexandra de Haas, som arbetat i genomsnitt ca 130 timmar per månad uppdelat på de olika uppdragen för LAG, FLAG och föreningens övriga verksamhet under året. Uppdragen har utförts i relation till arbetsbelastningen under året, dvs. mer under på vår och höst samt mindre under sommar och vinter. Genomförandet och implementeringen har fungerat bra och kundkontakten är god. Rådgivningsbehovet hos stödmottagarna är stort och ökar med åren ju fler projekt som beviljas stöd. Arbetsbelastningen är tidvis mycket hård och kräver ett effektivt genomförande med en helhetssyn och många bollar i luften. Det finns mycket fördjupning som kunde utföras utöver det som tiden räcker till med nu, t.ex. vad gäller nätverkande, utvärdering, utredning, lagstiftning, bevakning och skolningsinsatser för de lokala aktionsgrupperna och projekten. Situationen är inte hållbar i längden, vilket kommer att påpekas i utvärderingen av programperioden. Ledamöterna i styrelsen och de lokala aktionsgrupperna är aktiva och engagerade och nätverket stort.

PROJEKTLOTSAR

Efterfrågan på sakkunnig rådgivning av planering av olika miljöförbättrande åtgärder gjorde att LAG i början 2019 begärde in offerter för en s.k. miljöprojektlots för att täcka rådgivningsbehovet och för att hjälpa potentiella stödmottagare att förverkliga stödansökningarna och därmed uppnå målet för miljö. Efter riktade offertförfrågningar, annons i Landsbygdsnytt, AMS och ATL samt facebook och hemsida, behandlades inkomna offerter. Firma Ädelskog (Kristoffer Rancken) anlitades. Konsulten har varit tillgänglig via telefon och e-post samt besökt Åland vid flera tillfällen under året för nätverkande, fältbesök och har sedan färdigställt tre planeringar av åtgärder som i sin tur ansökt om Leaderstöd.

Den lokala aktionsgruppen, organisationer vid Ålands Landsbygdscentrum och medlemmar i Leader Åland bjöds in för att träffa Leaders tillfälliga extra resurs Kristoffer Rancken, firma Ädelskog i april.

FLAG och Leader Ålands styrelse beslöt även i början av 2019 att genom en driftökning utöka marknadsföringsåtgärderna samt anlita en fiskeprojektlots för att utföra uppsökande verksamhet. Firma Levande Natur Åland (Filip Blomberg) anlitades för uppdraget. Inom ramen för det har åtgärder utförts som informationsutskick till alla fiskelag, annonsering i kommunbladen, deltagande på olika fiskelagsmöten samt arrangerande av fiskevårdsseminarium.

PROJEKT

Stor projekttillströmning

Under våren konstaterade den lokala aktionsgruppen att det inte fanns tillräckligt med medel för att förorda alla stödansökningar som lämnats in och LAG beslutade därför att bordlägga de ansökningar som härrörde till tyngdpunktsområde Samhällsutveckling och Kunskap för att utreda finansieringen närmare. Styrelsen hade ett möte med Ålands landskapsregering angående eventuell tilläggsfinansiering. Ärendet gick inte vidare.
Hittills har 18 av de 47 LAG-projekten slutredovisats och över 47 000 euro outnyttjat stöd har återförts till budget i samband med detta. Av de 26 projekt som FLAG förordat stöd har 6 projekt slutredovisats och ca 9500 euro återförts.

EGNA PROJEKT

Samarbetsprojekt Spektrum

Lokalkraft Leader Åland och Finlandssvenska 4H och Yrkesakademin i Österbotten inom Leaderområdet Aktion Österbotten driver ett interregionalt samarbetsprojekt. Projektet skall lyfta upp och marknadsföra temat hållbarhet genom att sprida information och goda exempel på hållbart agerande i vardagen, hållbar utveckling och cirkulär ekonomi, samt ge möjlighet till nätverkande mellan hållbarhetsaktörer på Åland och i Finland, utbyta bestpraxis och inspirera till handling och utveckling. Harriet Strandvik (HS Consulting) är anlitad projektledare för den åländska delen av projektet.

Fisken ska fram

Sedan 2018 driver Lokalkraft Leader Åland ett temaprojekt inom ramen för Ett hållbart fiskeÅland 2014-2020 som delfinansierar flera mindre delprojekt på temat fiskevård. Projektet pågår.

Se alla projekt:
www.leader.ax/tidigare-projekt-inspiration

LEADERPROJEKT (LAG)		Förordat 2016		Förordat 2017		Förordat 2018		Förordat 2019		Förordat sammanlagt inkl. övr. off. fin.		
Tyngdpunktsområ	Budget	Stödsumma	Antal	Stödsumma	Antal	Stödsumma	Antal	Stödsumma	Antal	Stödsumma	Antal	%
Samhällsutveckling	497 000	142 512	3	139 391	4	104 209	6	137 296	6	523 408	19	105 %
Natur & Miljö	597 000	78 902	2	19 992	2	149 964	10	187 730	6	436 588	20	73 %
Kunskap	200 000	2 694	1	29 520	1	131 533	4	35 100	1	198 847	7	99 %
Samarbete (LAG)	50 000	-	0	-	0	-	0	39 600	1	39 600	1	79 %
Totalt	**1 344 000**	**224 108**	**6**	**188 903**	**7**	**385 706**	**20**	**399 727**	**14**	**1 198 443**	**47**	**89 %**

FISKELEADERPROJEKT (FLAG)		Förordat 2016		Förordat 2017		Förordat 2018		Förordat 2019		Förordat sammanlagt		
Fokusområde	Budget	Stödsumma	Antal	Stödsumma	Antal	Stödsumma	Antal	Stöd	Antal	Stödsumma	Antal	%
Miljö	240 000	-	0	52 332	2	34 709	10*	41 609	4	128 650	16	54 %
Kunskap	100 000	-	0	~~13 288 *~~	~~1~~	23 049	2	15 396	1	38 445	3	38 %
Upplevelse	140 000	-	0	5 280	1	13 708	2	48 071	4	67 059	7	48 %
Totalt	**480 000**	**-**	**0**	**57 612**	**3**	**71 466**	**14**	**105 076**	**9**	**234 154**	**26**	**49 %**

10 000 från varje fousområde omfördelades till drift 2019

*stödmottagaren avbröt projektet

** inkl ett temaprojekt med åtta delprojekt*

* ej godkänt av LR än

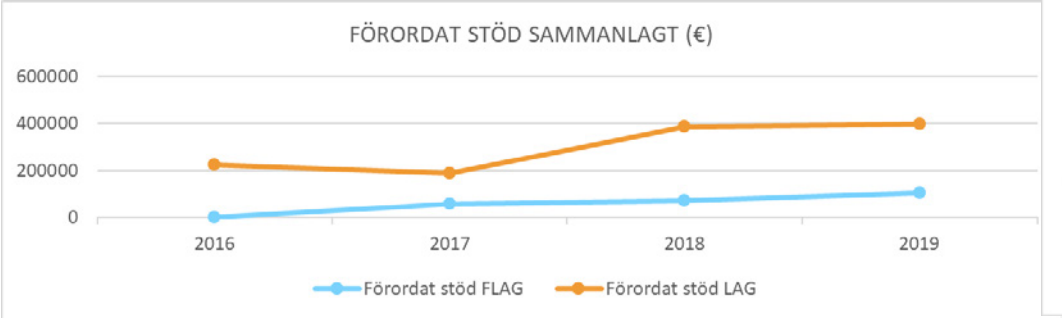

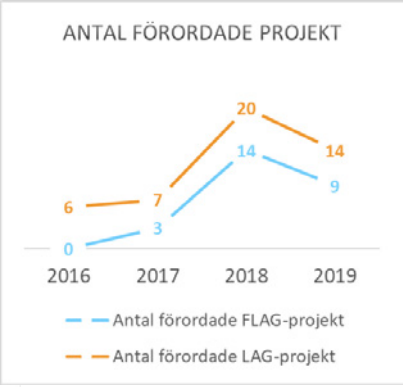

MARKNADSFÖRING

Förutom rådgivning, beredning och hantering av stödansökningar är det viktigt att lägga tid på att sprida information om förverkligandet av programperioden. Under året färdigställdes **en ny hemsida och en projektkarta** som illustrerar de beviljade projekten som förhoppningsvis på ett bättre sätt än tidigare kan vara ett verktyg för inspiration och information.

Leader Åland finns även på Facebook och Instagram. Utöver Leaders egna hemsida finns föreningen även omnämnd på Ålands Landsbygdscentrums sida www.landsbygd.ax. Andra marknadsföringskanaler som använts under året är bl.a. pressinformation till lokala tidningar och radio, Landsbygdens Folk, kommunbladen, Steel FM, landsbygd.ax, Landsbygdsnytt, Europeiska landsbygdsnätverket och FARNET (Europeiska nätverket för fiskeleader).

Under året anlitades tjänster från Flygfoto Ab för att ta drönarfoton från sådana projekt som inte är så fysiskt lättillgängliga för allmänheten (naturbeten i första hand). Uppdraget pågår även under 2020 men några har redan lagts in på hemsidan under respektive projekt.

"Gäddkläckningsfabriken" - en dokumentation i videoformat med intervju av Jan-Erik Sommarström har tagits fram under året för att inspirera och sprida information om olika typer av engagemang och åtgärder inom fisk- och havsmiljö på Åland. Utplantering av odlade gäddyngel på Åland syftar till att stötta upp den naturliga gäddpopulationen vars reproduktionsframgång varierar från år till år. Sedan 1994 har Jan-Erik Sommarström odlat gädda i hans egen "gäddfabrik" i Järsö, Lemland, Åland. Filmen "Gäddkläckningsfabriken" presenterar den omsorg och engagemang Jan-Erik sätter ner i sitt arbete med att öka gäddbeståndet på Åland. Filmen finns att se på Facebook, Youtube och hemsidan.

Landsbygdens Folk

Vårdös äppelodlare vill gynna miljön och skapa våtmark med vacker fågelsjö

Åländska restauranger vill inte Ålandsmärka sitt kött

Förlust för Atria under första kvartalet

Torbjörn Jansson, foto ACK

Tomas Jansson, Torbjörn Björkman, Kerstin Lundberg och Maj Äijäre.

Publicerad: fredag, 22 mars, 2019 - 11:11

Stort intresse för odling av flodkräfta på Åland

Sven-Anders Eriksson intervjuas av Kjell Brändström

Publicerad: måndag, 16 september, 2019 - 12:50, uppdaterad: måndag, 16 september, 2019 - 12:50

Gäddans väg tillbaka till Öfladorna

12 Reportage.

Nu ska det bli lättare att vandra på Åland

Intresset för vandring ökar bland både turister och ålänningar. Nu ska 22 befintliga vandringsstigar och leder på Åland uppgraderas.

– Konceptets syfte är att det ska vara lätt för vandrarna att hitta, förstå och vandra, säger Camilla Sommarström som jobbar med destinationsutveckling vid Visit Åland.

Fakta

Projektets samarbetspartners

NÄTVERKANDE OCH SAMARBETEN

LANDSBYGDSPOLITIK I SVENSKFINLAND: IDNET

Lokalkraft Leader Åland är med i det identitetsbaserade nätverket IDNET, för projektet "Svenskfinland som pilotområde och brobyggare". IDNET är ett av Landsbygdspolitiska rådets fem landsbygdspolitiska nätverksprojekt och upprätthålls av Svenska lantbrukssällskapens förbund som är projektkoordinator. Projektledare är Ann-Sofi Backgren och ordförande är riksdagsledamot Anders Norrback.

Nätverkets uppgift är att samla olika finlandssvenska landsbygdsaktörer till ett gemensamt forum. IDNET:s verksamhet baserar sig på språklig och kulturell gemenskap inom den breda landsbygdspolitiken i Finland. Ålands representant har deltagit via Skype på flera möten under året.

ARBETSUTSKOTT SVENSK BYASERVICE

Lokalkraft Leader Åland deltar i ett arbetsutskott under Svensk Byaservice vad gäller aktualiteter och gemensamma satsningar runt om i Svenskfinland och Åland.

ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉN

Lokalkraft Leader Åland har deltagit i de två årliga övervakningskommittémöten för de Europeiska strukturfondsprogrammen som genomförs på Åland (ej havs-och fiskeriprogrammet).

STYRGRUPPEN FÖR UTVÄRDERING

Lokalkraft Leader Åland har deltagit i möten med styrgruppen för utvärdering av landsbygdsutvecklingsprogrammet. Utvärderingen utförs av Nordregio och ÅSUB. Under 2019 utfördes en fördjupad årsrapport för 2018. Konsulten Bjarne Lindström analyserade Leader-aktiviteternas framgång.

WATER MANAGEMENT TASK FORCE

Inom landskapet finns för närvarande ett stort antal projekt, insatser och möjligheter till finansiering riktade mot vattenvård. Water management task force är en informellt sammankallad grupp med syfte att informera och nätverka om dessa insatser och projekt. Sölve Högman, programansvarig för LBU-programmet (Jordbruksbyrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering) är initiativtagare. Runt 20 personer träffades för samarbetsmöten två gånger under 2019.

STYRGRUPPEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING

Lokalkraft Leader Åland deltar i styrgruppen för landsbygdsutveckling (Ålands landskapsregering) och har under året deltagit i flera möten.

HELA NORDEN SKA LEVA

Hela Norden ska leva är en samarbetsorganisation för byarörelserna i Norden vars syfte är att stödja och befrämja all verksamhet som är ägnad att utveckla och vitalisera goda och livskraftiga levnadsförhållanden på landsbygden i de nordiska länderna. Under året blev Leader Åland godkänd som medlem och därmed Ålands representant. Representant i Leader Åland deltog i organisationens vårmöte i Köpenhamn.

BÄRKRAFT.AX

Leader Åland är medaktörer i nätverket Bärkraft.ax som arbetar med Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland. Föreningen har deltagit i medaktörsmöten och evenemang under året, bland annat "Vår vision 2030": Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region.

I april hölls en pressinformation på stadsbiblioteket i Mariehamn i samband med att Åland och **Utvecklings- och hållbarhets agenda för Åland tilldelades European Sustainability Award 2019**. Åland, med agendan, utsågs till vinnare i kategorin för samhällen upp till 100 000 personer. Priserna delades ut i samband med en högnivåkonferens i Bryssel med kommissionens förste vice ordförande Frans Timmermans och dess andre vice ordförande Jyrki Katainen som värdar. Det är första gången som European Sustainability Award delas ut. Totalt har det utsetts vinnare i sju kategorier. Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland är den enda bland de sju vinnarna som är från Norden.

NÅGRA HÄNDELSER UNDER 2019

Information om Leader på bevattningskurs
Ett 70-tal personer kom för att lyssna på föreläsarna Patrick Sjöberg och Ida Lindell från hushållningssällskapet i Skåne när Ålands hushållningssällskap arrangerade en bevattningskurs på Sjöfartsmuseet i januari. Leader informerade om möjligheterna till våtmarker och andra åtgärder för minskande av näringsförluster.

Utvärderingsarbetet och intervjuer vad gäller Leader från seniorkonsult Bjarne Lindström påbörjades i februari inför den förjupade årsrapporten av landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Kick off för nästa programperiod
Ålands landskapsregering inbjöd till programplaneringskickoff fredagen den 1 mars i Ålands lagting. Inför programperioden 2021-2027 skall Åland formulera åtgärder i den nationella Cap-strategiplanen för jordbruket. Ytterligare skall åtgärder i Finlands operativa program för Europas havs- och fiskerifond formuleras samt ett nytt regional- och socialfondsprogram utarbetas. Som komplement till det övriga programmet hölls en inspirationsföreläsning av Lennart Wikström, Ålands potential i omvärlden. Landskapsregeringen begärde senare input inför arbetet med swot- och behovsanalysen till CAP-strategiplanen inför den kommande programperioden 2021-2027. Ett skilt LAG-möte ägde rum med anledning av framtagandet och LAG-medlem Elina Lindroos hjälpte till med sammanställningen av analysen som sedan skickades in i april.

Utveckla Vårdö och Utveckla Sottunga
Konceptet Ö för Ö är en framgångsrik metod för effektiv samverkan och lokal delaktighet i skärgårdsregioner, som har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholm. Ö för Ö har som syfte att genom handling och genomförande skapa unika utvecklingsprojekt på varje ö. Företagsam Skärgård har under 2018-2019 arrangerat utvecklingsrunda i nästan alla skärgårdskommuner. Den 30 mars deltog Leaders projektkoordinator Alexandra de Haas på Vårdö och den 11 maj deltog Leader fiskeprojektlots Filip Blomberg på Sottunga.

Startskottet
Varje år på Ålands Landsbygdscentrum arrangeras det sk. Startskottet där all personal träffas utanför byggnaden en eftermiddag för att presentera sina verksamheter och lära känna varandra. Under 2019 var det Ålands naturskola som stod som värdar och bjöd med de övriga organisationerna till Wallins oas i Gesterby, Sund en dag i maj.

I maj hölls **Hela Norden ska levas vårmöte** i Köpenhamn. Nordiskt samarbete, medborgardeltagande och balans mellan stad och land stod i fokus. Förutom regelbundna möten i HNSL diskuterade vi samarbete med Föreningen Nordens Förbund, Nordiska rådet och NordRegio. Nordiska länder med medborgare i fokus. I bilden nedan ses samtliga länder och deras representanter.

Miljöprojektlotsen påbörjade sitt arbete
Kristoffer Rancken (fma Ädelskog) och Romi Rancken besökte Åland under tidig vår för att bekanta sig med olika projektförfrågningar och påbörja arbetet.

Nätverksmöten
Den 20 maj deltog Leader i en digital nätverksträff kring **sociala innovationer** genom nätverket IDNET.

Utvärdering
Övervakningskommittémötet den 23 maj ÖK möte utvärdering presenterades den tematiska fördjupningen av årsrapporten 2018.

Besök från Estland
En estnisk grupp landsbygdsutvecklare från Setomaa besökte Ålands Landsbygdscentrum i slutet av maj och fick information från Leader, Skördefesten och landsbygdsutvecklingen.

Fiskevårdsseminarium i mars och maj 2019
Ett 40-tal personer deltog i det fiskevårdsseminarium som arrangerades av Lokalkraft Leader Åland (FLAG), Fastighetsverket och Sportfiskenätverket (Visit Åland på Ålands lagting i mars. Jonas Nordigårds (SWE), fiskeguide och kommunikatör och engagerad i Leader Bohuskust och Patrik Magnestam föreläste om sportfisketrenderna i Sverige och Leaderprojekten Fjord-guiderna och Havsöringsvägen. Ordförande för Fiskets lokala aktionsgrupp "FLAG" Peter Selander och nya fiskeprojektlots Filip Blomberg presenterade sig och berättade om möjligheten till Leaderprojekt. Fiskeribiolog Kaj Ådjers, Fiskeribyrån, Ålands landskapsregering, presenterade landskapets provfisken, resultat. Linda Sundström, projektledare på Fiskeribyrån berättade om aktuella fiskevårdsprojekt och Ålands fiskevårdsförenings ordförande Torsten Fredriksson presenterade förslag till regelverk för handredskapsfiske.

Lördagen den 25 maj arrangerade Lokalkraft Leader Åland (FLAG) ett seminarium om fiskevård och möjligheten att få projektstöd för fiskefrämjande åtgärder i Ålands lagting tillsammans med Ålands fiskevårdsförening. Filip Blomberg berättade om vilka finansieringsmöjligheter som finns inom Leader. John Kärki, Sportfiskarna (Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund) www.sportfiskarna.se/ föreläste om fiskevårdens betydelse, fiskevård i Sverige, åtgärder för och förekomst av gädda, abborre och havsöring . Henrik Kettunen, forskare och representant för bl.a. Vaelluskala http://vaelluskala.net/ berättar om fiskevård i Finland och Carl-Henrik Lindqvist som arbetar lokalt med havsöringsbäckar i Finland höll en presentation om sitt arbete.

forts.

Åland 100 år
Information om planeringen av Åland 100 år ägde rum på Alandica i augusti för fullsatt sal.

Besök från Livsmedelsverket (Hyrrä)
Tjugofem personer från Livsmedelsverkets Hyrräavdelning besökte Åland i augusti. På mötet presenterades Leader på Åland samt fördes diskussioner om Hyrrä.

Informationstillfällen
WRS, ett konsultföretag som bl.a. arbetar med dagvattenlösningar, våtmarker osv., som bland annat hjälpt till att ta fram planen för Nabben våtmarken, hade teambuilding på Åland och besökte Ålands landskapsregering den 13 september. På mötet presenterades Coast4us, Seabased measures, Leader och WRS berättade om hur de arbetar.

I oktober deltog Lokalkraft Leader Åland i en workshop för att inkludera lokal kunskap om fiske och natur- och kulturvärden för **hållbar kustzonplanering i projektet Coast4Us**, på Smakbyn. Håkan Tunón från Centrum för biologisk mångfald, Sveriges lantbruksuniversitet berättade om lite av det som har kommit fram i dialogprojektet i Sunds kommun och Alexandra de Haas beskrev möjligheterna med Ålands Leader-program.

Ålands Vatten arrangerade ett tvådagarsseminarium inom deras Leaderprojekt om **minskade näringsförluster.** Jenny Jochnick Agronom och vattenstrategisk rådgivare från Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund och lantbrukare Conny Pettersson berättade om deras arbete och erfarenheter för minskade växtnäringsförluster från jordbruksmark i Sörmland i Sverige.

Leader deltog i det **samrådsmöte om vattenåtgärder och havsplanering** som Ålands landskapsregerings miljöbyrå bjudit in till med anledning av ett uppdaterat vattenåtgärdsprogram förvaltningsplan och en åländsk havsplan som ska tas fram under 2019-2020.

Ålands landskapsregering ordnade ett **lärandeseminarium** med fokus på kunskapsöverföring och digitalisering inom jordbruket. Jonas Engström från RISE bjöds in för att berätta hur ny teknik och digitaliseringen av jordbruket kan hjälpa näringen bli både mer hållbar och lönsam.

Seminariet avslutades med en diskussion under ledning av Anna Lundgren från Nordregio som representerar Landsbygdsprogrammets utvärderare.

Ålands Producentförbunds höstmöte
SLCs verksamhetsledare Jonas Laxåback informerade om vad som är på gång inom lantbrukspolitiken på nationell nivå och Ålands Skogsindustriers Vd Anders Mattsson berättade om marknaden av skogsprodukter och läget efter Alfrida på Ålands Producentförbunds höstmöte. ÅPFs Vd Henry Lindström avtackades inför pension senare på ÅLBC.

Leaderdagar i Vanda
Landsbygdsnätverksenheten arrangerade "Leader aktualitetsdagar" i Vanda för alla leadergrupper, personal och NTM-centraler i Finland med tema som utvärdering & framtidsarbete inför programperioden 2021-2027. 160 personer deltog och för första gången arrangerades ett svenskt diskussionsbord och svenskt material fanns till handa. Alexandra de Haas presenterade Leader på Åland.

Emottagande av besök från Finlands byar rf.
Finlands byar rf (Suomen kylät), en riksorganisation för landsbygdsutveckling som samlar bl.a. byföreningar, Leadergrupper och andra lokala utvecklingsorganisationer på landsbygden, besökte Åland i december. Genomförandet av Leader på Åland presenterades och nästa programperiod 2021-2027 diskuterades, vilka möjligheter och risker det kan innebära för Leader på Åland då vi kommer att ingå i det finska landsbygdsutvecklingsprogrammet. Alexandra de Haas berättade också om hur lokalt ledd utveckling förverkligats och stärkts under de senaste åren på Åland. Vidare presenterades Ålands Landsbygdscentrum, Ålands hållbara livsmedelsstrategi, projektet Terroir- & Merroiratlas, Ålands Hushållningssällskaps och primärnäringen på Åland samt Skördefesten och Åland Grönskar.

Lokalkraft Leader Åland
PB 229, AX-22101 MARIEHAMN
+358 457 345 0450
info@leader.ax
www.leader.ax